EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 20.5.2020
COM(2020) 508 final

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

v zvezi z nacionalnim reformnim programom Grčije za leto 2020 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Grčije za leto 2020

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

v zvezi z nacionalnim reformnim programom Grčije za leto 2020 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Grčije za leto 2020

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik[1] in zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij[2] in zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Komisija je 17. decembra 2019 sprejela letno strategijo za trajnostno rast, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2020. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Komisija je 17. decembra 2019 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem je Grčijo opredelila kot eno od držav članic, za katere bo opravljen poglobljeni pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi priporočilo za priporočilo Sveta glede ekonomske politike euroobmočja.

(2) Poročilo o državi za Grčijo za leto 2020[3] je bilo objavljeno 26. februarja 2020. V njem so bili ocenjeni napredek Grčije pri izvajanju priporočil za posamezno državo, ki jih je Svet sprejel 9. julija 2019[4], nadaljnje ukrepanje glede priporočil, sprejetih v prejšnjih

[1] UL L 209, 2.8.1997, str. 1.
[2] UL L 306, 23.11.2011, str. 25.
[3] SWD(2020) 507 final 2.
[4] UL C 301, 5.9.2019, str. 117.

letih, in napredek pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020. Poročilo o državi vsebuje tudi rezultate poglobljenega pregleda v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011, ki so bili prav tako objavljeni 26. februarja 2020. Na podlagi opravljene analize Komisija ugotavlja, da v Grčiji obstajajo čezmerna makroekonomska neravnotežja. Ugotovljena neravnotežja so zlasti povezana z visokim javnim dolgom, visokim deležem nedonosnih posojil v bilancah stanja bank in zunanjim sektorjem, in sicer v razmerah še vedno nizke potencialne rasti ter visoke brezposelnosti.

(3) Svetovna zdravstvena organizacija je 11. marca 2020 uradno razglasila izbruh COVID-19 za svetovno pandemijo. Gre za hude izredne razmere v javnem zdravju za državljane, družbe in gospodarstva. Nacionalni zdravstveni sistemi so zaradi pandemije pod hudim pritiskom, prihaja pa tudi do motenj v svetovnih dobavnih verigah, volatilnosti na finančnih trgih, šokov v povpraševanju potrošnikov ter negativnih učinkov v različnih sektorjih. Pandemija ogroža delovna mesta in dohodke ljudi ter poslovanje podjetij. Povzročila je velik gospodarski šok, ki že ima resne posledice v Evropski uniji. Komisija je 13. marca 2020 sprejela sporočilo[5], v katerem je pozvala k usklajenemu gospodarskemu odzivu na krizo, ki vključuje vse akterje na nacionalni ravni in na ravni Unije.

(4) Več držav članic je razglasilo izredne razmere ali uvedlo izredne ukrepe. Vsi izredni ukrepi bi morali biti strogo sorazmerni, potrebni, časovno omejeni ter skladni z evropskimi in mednarodnimi standardi. Zanje bi morala veljati demokratični nadzor in neodvisni sodni nadzor.

(5) Komisija je 20. marca 2020 sprejela sporočilo o uporabi splošne odstopne klavzule Pakta za stabilnost in rast[6]. Klavzula, kot je določena v členih 5(1), 6(3), 9(1) in 10(3) Uredbe (ES) št. 1466/97 ter členih 3(5) in 5(2) Uredbe (ES) št. 1467/97, olajšuje usklajevanje proračunskih politik v času resnega upada gospodarske aktivnosti. Komisija se je v svojem sporočilu strinjala s Svetom, da glede na pričakovan resen upad gospodarske aktivnosti zaradi izbruha COVID-19 sedanje razmere dovoljujejo uporabo klavzule. Ministri za finance držav članic so se 23. marca 2020 strinjali z oceno Komisije. Uporaba splošne odstopne klavzule omogoča začasni odklon od prilagoditvene poti za dosego srednjeročnega proračunskega cilja, če to srednjeročno ne ogroža vzdržnosti javnih financ. Za korektivni del se lahko Svet na priporočilo Komisije tudi odloči, da bo sprejel revidirano fiskalno usmeritev. Splošna odstopna klavzula ne pomeni začasne prekinitve postopkov Pakta za stabilnost in rast. Državam članicam omogoča, da odstopajo od proračunskih zahtev, ki bi se sicer uporabljale, Komisiji in Svetu pa, da sprejmeta potrebne ukrepe za usklajevanje politik v okviru Pakta.

(6) Potrebno je nadaljnje ukrepanje za omejitev širjenja in nadziranje pandemije, okrepitev odpornosti nacionalnih zdravstvenih sistemov, ublažitev socialno-ekonomskih posledic pandemije s podpornimi ukrepi za podjetja in gospodinjstva ter zagotovitev ustreznih zdravstvenih in varnostnih pogojev na delovnem mestu, da bi se ponovno vzpostavila gospodarska aktivnost. Unija bi morala v celoti izkoristiti različna orodja, ki so ji na voljo za podporo prizadevanjem držav članic na teh področjih. Hkrati bi morale države članice in Unija sodelovati pri pripravi ukrepov, potrebnih za vrnitev v normalno delovanje naših družb in gospodarstev ter trajnostne

[5] COM(2020) 112 final.
[6] COM(2020) 123 final.

rasti, med drugim vključno z zelenim in digitalnim prehodom ter ob upoštevanju vseh spoznanj, pridobljenih med krizo.

(7) Kriza zaradi COVID-19 je razkrila prožnost, ki jo enotni trg omogoča za prilagajanje na izredne okoliščine. Da pa bi se zagotovil hiter in neoviran prehod v fazo okrevanja ter prosti pretok blaga, storitev in delavcev, je treba izredne ukrepe, ki ovirajo normalno delovanje enotnega trga, odpraviti takoj, ko ne bodo več nujno potrebni. Trenutna kriza je pokazala na potrebo po načrtih za pripravljenost na krize v zdravstvenem sektorju, ki vključujejo zlasti boljše nabavne strategije, diverzificirane dobavne verige in strateške zaloge osnovne opreme. To so ključni elementi za razvoj širših načrtov za pripravljenost na krize.

(8) Zakonodajalec Unije je že spremenil ustrezna zakonodajna okvira[7], da bi lahko države članice za ublažitev izrednih učinkov pandemije COVID-19 uporabile vsa neporabljena sredstva iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov. Te spremembe bodo zagotovile dodatno prožnost ter poenostavljene in racionalizirane postopke. Za zmanjšanje pritiskov na denarni tok lahko države članice v obračunskem letu 2020–2021 uporabijo tudi 100-odstotno stopnjo sofinanciranja iz proračuna Unije. Grčija se spodbuja, naj v celoti izkoristi možnosti za pomoč posameznikom in sektorjem, ki so jih izzivi najbolj prizadeli.

(9) Socialno-ekonomske posledice pandemije bodo zaradi različne specializacije po vsej verjetnosti neenakomerno porazdeljene po grških regijah, zlasti v regijah, ki se izrazito opirajo na turizem, bolj splošno pa bodo posebej vidne pri osebnem poslovanju s potrošniki. To pomeni znatno tveganje za poglobitev regionalnih in teritorialnih razlik znotraj Grčije s poslabšanjem že opaženega počasnega poglabljanja razlik med glavnim mestom ter zlasti otoškimi in gorskimi regijami, ki se je v letih finančne krize še okrepilo. V povezavi s tveganjem začasne prekinitve procesa konvergence med državami članicami sedanje razmere zahtevajo ciljno usmerjene odzive politike.

(10) Grčija je 30. aprila 2020 predložila nacionalni reformni program za leto 2020 in program stabilnosti za leto 2020. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.

(11) Za Grčijo trenutno veljata preventivni del Pakta za stabilnost in rast ter pravilo glede dolga.

(12) V programu stabilnosti za leto 2020 vlada načrtuje, da se bo nominalni saldo poslabšal s presežka v višini 1,5 % BDP v letu 2019 na primanjkljaj v višini 4,7 % BDP v letu 2020. Primanjkljaj naj bi se v letu 2021 zmanjšal na 0,2 % BDP. Po zmanjšanju na 176,6 % BDP v letu 2019 naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP povečal na 188,8 % BDP v letu 2020 glede na program stabilnosti za leto 2020. Proračunske projekcije upoštevajo tveganja za posamezne države, in sicer tekoče pravdne zadeve ter obveznosti javne službe. Na makroekonomske in fiskalne obete vpliva velika negotovost zaradi pandemije COVID-19.

---

[7] Uredba (EU) 2020/460 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. marca 2020 o spremembi uredb (EU) št. 1301/2013, (EU) št. 1303/2013 in (EU) št. 508/2014 glede posebnih ukrepov za mobilizacijo naložb v zdravstvenih sistemih držav članic in v drugih sektorjih njihovih gospodarstev v odziv na izbruh COVID-19 (Naložbena pobuda v odziv na koronavirus) (UL L 99, 31.3.2020, str. 5) ter Uredba (EU) 2020/558 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2020 o spremembi uredb (EU) št. 1301/2013 in (EU) št. 1303/2013 glede posebnih ukrepov za zagotovitev izredne prožnosti pri uporabi evropskih strukturnih in investicijskih skladov v odziv na izbruh COVID-19 (UL L 130, 24.4.2020, str. 1).

(13) Grčija je v odziv na pandemijo COVID-19 in v okviru usklajenega pristopa Unije sprejela proračunske ukrepe za povečanje zmogljivosti svojega zdravstvenega sistema, zajezitev pandemije ter zagotovitev pomoči posameznikom in sektorjem, ki so bili še posebej prizadeti. V skladu s programom stabilnosti za leto 2020 so navedeni proračunski ukrepi znašali 5,4 % BDP. Ti ukrepi vključujejo začasno ekonomsko podporo za zaposlene, samozaposlene, posamezna podjetja in nekatere svobodne poklice, ki jih je prizadela pandemija, plačilo vračljivih predplačil podjetjem z zmanjšanim prometom, plačilo prispevkov za socialno varnost za zaposlene, katerih pogodbe o zaposlitvi so bile začasno prekinjene, odlog plačila davkov in prispevkov za socialno varnost, vključno s shemami obročnega odplačevanja, za vsaj tri mesece za vsa podjetja, samozaposlene in zaposlene, ki jih je prizadela koronavirusna pandemija, subvencioniranje obresti za posojila malim in srednjim podjetjem ter višje odhodke za zdravstveno varstvo. Poleg tega je Grčija napovedala ukrepe, ki ne bodo imeli neposrednega proračunskega učinka, vendar bodo prispevali k podpiranju likvidnosti podjetij. Ti ukrepi vključujejo zagotavljanje zavarovanja z denarnimi sredstvi prek grške razvojne banke, da se podpre bančno kreditiranje. Vendar pomladanska napoved Komisije iz leta 2020 upošteva vse odloge plačila davkov tudi kot likvidnostne ukrepe brez negativnega proračunskega vpliva v letu 2020. Ukrepi, ki jih je sprejela Grčija, so v skladu s smernicami iz sporočila Komisije o usklajenem gospodarskem odzivu na izbruh COVID-19. Polno izvajanje navedenih ukrepov in nato preusmeritev fiskalnih politik v doseganje preudarnih srednjeročnih fiskalnih položajev, če gospodarske razmere to dopuščajo, bosta srednjeročno prispevala k ohranitvi vzdržnosti javnih financ.

(14) Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2020 naj bi ob nespremenjenih politikah grški primanjkljaj sektorja država v letu 2020 znašal 6,4 % BDP, v letu 2021 pa 2,1 % BDP. Delež dolga sektorja država naj bi v letu 2020 dosegel 196,4 % BDP, v letu 2021 pa 182,6 % BDP.

(15) Komisija je 20. maja 2020 izdala poročilo, pripravljeno v skladu s členom 126(3) Pogodbe, ker Grčija v letu 2019 ni izpolnjevala pravila glede dolga in ker naj bi v letu 2020 presegla prag primanjkljaja v višini 3 % BDP. Analiza na splošno kaže, da je merilo glede dolga, kot je opredeljeno v Pogodbi in Uredbi (ES) št. 1467/1997, izpolnjeno, medtem ko merilo glede primanjkljaja ni izpolnjeno.

(16) Kar zadeva pandemijo COVID-19, se zdi, da je Grčija učinkovito ukrepala s pravočasnim odzivom in izvrševanjem omejitev, saj je bilo število potrjenih okužb doslej precej nizko. Vendar se pričakuje, da bo gospodarski učinek krize zaradi COVID-19 resen, saj je Grčija v primerjavi z drugimi državami članicami močno odvisna od sektorjev turizma in prometa. V sektorju turizma bi lahko Grčija izgubila velik delež prejemkov v primerjavi z letom 2019. Turizem je najpomembnejša izvozna storitev v grškem gospodarstvu in predstavlja 45 % izvoza storitev. Poleg tega se pričakuje, da bo tudi na sektor prevoza blaga, ki predstavlja 40 % izvoza storitev, vplivalo zmanjšanje povpraševanja, saj se svetovna trgovina zaradi pandemije upočasnjuje. Zaradi omejitve izhoda, nižjih razpoložljivih dohodkov in povečane brezposelnosti se pričakuje, da se bo domače povpraševanje znatno zmanjšalo.

(17) Ob izbruhu COVID-19 je Grčija aktivirala nacionalni načrt za pandemijo in hitro sprejela vrsto povsem novih ukrepov, ki vključujejo strogo karanteno in omejevanje socialnih stikov, zlasti za tiste, za katere se sumi, da so bili v stiku z okuženimi. Organi so sprejeli številne različne ukrepe za ublažitev ekonomskega in socialnega vpliva v vrednosti do 10,5 % BDP v letu 2020. Ukrepi zajemajo fiskalne ukrepe v višini 5 % BDP s proračunskim vplivom v višini 3,7 % BDP ter začasne odloge plačila

davkov in zavarovanje z denarnimi sredstvi za komercialne banke, ki bi lahko zagotovile do 3,6 % BDP dodatnih novih posojil, v višini dodatnega 1,9 % BDP Javni zdravstveni sektor je prejel enkratno injekcijo v višini 273 milijonov EUR, ki bo krila na primer zaposlitev 2 000 dodatnih uslužbencev v zdravstvenem sektorju, nakup zdravstvene opreme in materiala ter okrepitev presejanja.

(18) Za učinkovito obvladovanje pandemije COVID-19 je treba izboljšati zmogljivost, dostopnost in odpornost zdravstvenega sistema. Neposredna plačila za zasebne zdravstvene storitve in neformalna plačila, ki so tesno povezana z neučinkovitim upravljanjem bolnišnic, so še vedno visoka. To vodi v neenakosti. Težavo še vedno predstavlja dostop do zdravstvenih storitev, neizpolnjene potrebe po zdravstveni oskrbi (po lastnem poročanju) so med najvišjimi v EU, obstajajo pa tudi velike razlike glede na dohodkovne skupine in zaposlitveni status. V zvezi z doplačili ni bila izvedena zadostna ocena materialnega položaja za zaščito ranljivih skupin. Razmere poslabšuje prevelika ponudba in s tem prekomerna poraba pogosto pretirano dragih zdravil. V ta namen Grčija izvaja ambiciozno reformo primarnega zdravstvenega varstva, s katero želi kratkoročno zagotoviti dostop do osnovnih in kakovostnih storitev, dolgoročno pa celovit sistem na osnovi nadzora za celotno prebivalstvo. Prve informacije kažejo, da je to ključno za zaščito državljanov in omejevanje širjenja virusa, pri čemer je treba zagotoviti polno zmogljivost sistema za zdravljenje bolnikov v skladu z njihovimi potrebami. Trajnostne rešitve za zdravstvene izdatke še ni, saj je vzdržnost javnih financ v glavnem zagotovljena s sistemom vračanja sredstev, ki je vedno bolj pod pritiskom zaradi nezadostnih strukturnih ukrepov. Kljub nekaterim spodbudnim ukrepom, ki so bili sprejeti pred kratkim, je centralizirano javno naročanje še vedno šibko. Javna poraba za zdravje je bila leta 2018 pod povprečjem EU, tudi vključno z vrednostjo vrnjenih sredstev, ki so znašala približno dodaten 1 % BDP. Za izboljšanje učinkovitosti, dostopnosti in splošne odpornosti zdravstvenega sistema so potrebni večja učinkovitost in dodatna finančna sredstva.

(19) Potrebni so ukrepi za ublažitev posledic krize zaradi COVID-19 za delavce in podjetja. Glede na napoved Komisije naj bi se brezposelnost v letu 2020 povišala na 19,9 %, leta 2021 pa znižala na 16,8 %. Grčija je že uvedla začasno shemo, ki znižuje stroške dela za podjetja, katerih poslovanje je bilo začasno prekinjeno ali hudo prizadeto, hkrati pa ščiti pogodbe o zaposlitvi in zagotavlja dohodkovno podporo prizadetim delavcem. Vendar bi izvajanje celovite sheme skrajšanega delovnega časa omogočalo bolj trajnostno in prožno rešitev, organi pa že ukrepajo v tej smeri. Takšna shema bi podjetjem omogočila zmanjšanje števila delovnih ur na prilagojen način, ki bi ustrezal ravni omejitve njihove dejavnosti, hkrati pa ohranil delovanje industrij in preprečil, da bi začasna odpuščanja postala stalna. Razširitev prožnih ureditev dela, kot je delo na daljavo, ki so bila doslej v Grčiji v primerjavi z drugimi državami članicami omejena, bi prav tako pripomogla k ohranjanju gospodarske aktivnosti in delovnih mest v času omejitev izhoda in omejevanja socialnih stikov.

(20) Kriza zaradi COVID-19 bi lahko še dodatno poslabšala socialni položaj velikih delov prebivalstva in povečala dohodkovno neenakost. Pred izbruhom pandemije je bil delež grškega prebivalstva, ki mu je grozila revščina ali socialna izključenost, še vedno med najvišjimi v EU, pri čemer so bili otroci in delovno aktivni ljudje izpostavljeni večjemu tveganju kot starejši. Zaskrbljujoči so tudi revščina zaposlenih, dostop do cenovno dostopnih stanovanj in energijska revščina. Za ublažitev učinka krize bo ključnega pomena zagotavljanje ustreznega nadomestila dohodka za vse prizadete delavce in samozaposlene, vključno s tistimi, ki se soočajo z vrzelmi v dostopu do socialne zaščite. Prav tako bo pomembna podpora najbolj ranljivim ljudem, tudi

neaktivnim in neprijavljenim delavcem, s krepitvijo mrež socialne varnosti. Ker se bo na osnovne varnostne mreže verjetno zanašalo večje število ljudi, bo pomembno izboljšati ustreznost minimalne dohodkovne podpore. Potreben je celovit dostop do socialnih storitev za najbolj ogrožene in ranljive skupine, vključno z invalidi, begunci in prosilci za azil. Poleg tega storitve dolgotrajne oskrbe niso dovolj razvite. Grčija bi morala dodatno spodbujati tudi dostop do cenovno dostopnih stanovanj, zlasti za gospodinjstva, ki jim grozi revščina, na primer z uvedbo ustrezne sheme za pomoč ranljivim lastnikom stanovanj s hipoteko.

(21) Kriza zaradi COVID-19 je ustavila pozitiven razvoj na trgu dela v zadnjih letih, brezposelnost pa spet narašča. Da bi Grčija podprla stabilno okrevanje zaposlovanja v obdobju po krizi, mora dokončati reforme za povečanje učinkovitosti politik za spodbujanje zaposlovanja, zlasti programov usposabljanja. Ključnega pomena bo povečanje zmogljivosti javne službe za zaposlovanje za zagotavljanje stalne in individualizirane podpore iskalcem zaposlitve. Grčija mora posebno pozornost nameniti mladim in ženskam, ki so bolj prizadeti zaradi pomanjkanja možnosti zaposlitve. Obstajajo tudi možnosti za izboljšanje socialnega dialoga z dejavnim in smiselnim vključevanjem socialnih partnerjev v oblikovanje politik, vključno z oblikovanjem in izvajanjem ukrepov za obravnavo posledic krize zaradi COVID-19. Vlada bi morala svoja prizadevanja osredotočiti na izboljšanje osnovnih znanj in spretnosti za vse. Nujno bo treba obravnavati slabe rezultate izobraževanja, nadgraditi poklicno izobraževanje in usposabljanje ter okrepiti izobraževanje odraslih. Da bi zmanjšali neskladja v znanju in spretnostih ter pospešili okrevanje trga dela, je bistveno povečati kakovost izobraževanja in usposabljanja ter njuno ustreznost za trg dela.

(22) Od začetka odziva na izbruh COVID-19 je bila upravičena prednostna naloga vlade zagotavljanje trajnostne likvidnostne podpore, vključno z obratnim kapitalom, prizadetim podjetjem, predvsem malim in srednjim podjetjem (MSP) in mikropodjetjem, in sicer zlasti s posojili in jamstvi. Na podlagi začasnega okvira državne pomoči je Grčija uvedla tri sheme za povečanje kapitalske likvidnosti podjetij, in sicer: (i) shemo za kritje vračljivih predplačil; (ii) shemo zavarovanja z denarnimi sredstvi za kritje bančnih posojil in (iii) shemo subvencioniranja obresti za kratkoročna posojila. Pomembno je, da v tem procesu bančni sektor ob podpori organov na podlagi ustrezne ocene kreditnega tveganja in preudarnih kreditnih standardov izpolnjuje svojo posredniško vlogo pri ohranjanju potrebnega dotoka posojil, hkrati pa natančno poroča o morebitnem poslabšanju kakovosti sredstev. Spodbujanje zmogljivosti bančnega sektorja, da ponudi rešitve za prestrukturiranje dolga posojilojemalcem, sposobnim preživetja, ki jih je prizadela kriza, bo ključnega pomena za zaščito kakovosti sredstev ob krepitvi gospodarskega okrevanja.

(23) Za pospešitev gospodarskega okrevanja bo pomembno dati prednost zrelim javnim naložbenim projektom in spodbujati zasebne naložbe, med drugim z ustreznimi reformami. Povečanje naložb za spodbujanje rasti v prednostnih sektorjih bo ključnega pomena za podporo dolgoročne rasti in zmanjšanje regionalnih razlik. Javne naložbe so bile v letu 2019 nižje od načrtovanih ciljev za več kot 1 % BDP, v prejšnjih letih pa so bili rezultati podobni. Organi so začeli odpravo trajnega prenizkega izvrševanja z vzpostavitvijo „nacionalnega razvojnega načrta“ za okrepitev pravil, ki urejajo razvoj, upravljanje, financiranje in izvajanje podprtih projektov, ter akcijskega načrta za izboljšanje napovedi in spremljanje javnih naložb. Glede na pomembno vlogo, ki jo bodo imele javne naložbe pri ponovnem zagonu gospodarstva po izbruhu krize zaradi COVID-19, je ključno, da se odpravijo vse preostale upravne ovire in vzpostavi nabor

novih projektov. Z vzpostavitvijo posebnega instrumenta za pripravo projektov bi se lahko dodatno izboljšale in pospešile javne naložbe. Učinkovitejše izvajanje javnih naložb bi zaradi multiplikacijskega učinka dodatno spodbudilo rast. Grčiji bi lahko koristilo tudi učinkovitejše in bolj trajnostno javno naročanje kot sestavni del prizadevanj za izboljšanje in racionalizacijo javnofinančnih odhodkov ter za zagotavljanje konkurenčnega poslovnega okolja. V ta namen bi bilo treba odpraviti ugotovljene pomanjkljivosti, kot je stalni pojav neupravičenih pretirano nizkih ponudb, in sicer z ustreznimi zakonodajnimi in upravnimi ukrepi.

(24) Za oživitev grškega gospodarstva bo treba tudi odpraviti nekatere dolgoročne pomanjkljivosti in izkoristiti morebitne prihodnje priložnosti. Sektorji s pomembnimi potrebami po naložbah vključujejo promet in logistiko, kjer je podpora potrebna zlasti za železnice, varnost v cestnem prometu in nadgradnjo intermodalnih vozlišč, pa tudi za trdne odpadke in ravnanje z odpadno vodo v mestih, kjer so potrebne okoljsko trajnostne naložbe. Za preoblikovanje Grčije v podnebno nevtralno gospodarstvo bodo potrebne tudi obsežne zasebne in javne naložbe v daljšem obdobju. Načrtovane naložbe, na primer projekti majhnega obsega na področju energijske učinkovitosti, prenove stavb in obnovljivih virov energije, bi se lahko izvajale prednostno in prispevale k oživitvi gospodarstva po krizi zaradi COVID-19. Za pripravljalno delo za srednjeročne ukrepe okrevanja se lahko pridobijo naložbe, načrtovane v okviru nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov držav članic, seznamov projektov skupnega interesa in načrtov za razvoj infrastrukture. Povezane naložbe bi lahko vključevale čezmejne povezave za uvoz in izvoz energije med sosednjimi državami članicami, da bi zagotovili trajnostno oskrbo z energijo za ljudi in podjetja v Grčiji, ter ukrepe za zagotovitev pravičnega prehoda regij, ki so najbolj prizadete zaradi ambicioznega načrta Grčije za opustitev proizvodnje energije iz lignita. Načrtovanje programov Sklada za pravični prehod za obdobje 2021–2027 bi lahko Grčiji pomagalo obravnavati nekatere izzive, ki jih prinaša prehod na podnebno nevtralno gospodarstvo, zlasti na območjih iz Priloge D k poročilu o državi[8]. To bi Grčiji omogočilo, da navedeni sklad čim bolje izkoristi.

(25) Kljub napredku, doseženemu v prejšnjih letih, mora Grčija pospešiti svoja prizadevanja za izboljšanje svoje digitalne uspešnosti, vključno z uporabo digitalnih orodij in storitev v javni upravi, pravosodnem sistemu in podjetjih. Ohranjanje zagona in pridobitev, doseženih z uvedbo številnih digitalnih storitev po izbruhu COVID-19, bo še posebej pomembno za javno upravo in fazo okrevanja. Strateški pristop k pospeševanju uporabe digitalnih tehnologij v vseh gospodarskih sektorjih, tudi v javni upravi, in interoperabilnosti različnih informacijskih sistemov, zlasti podatkovne zbirke za nadzor trga, bi pomagal premostiti vrzel v produktivnosti v primerjavi z državami euroobmočja in bi zmanjšal upravno breme. Prednostna naloga je tudi izboljšanje razpoložljivosti zelo visokozmogljivih omrežij in uporabe zelo hitrega interneta. Kar zadeva digitalne spretnosti in znanja, je Grčija še vedno pod povprečjem EU, saj je imelo leta 2019 le 51 % ljudi, starih od 16 do 74 let, vsaj osnovne digitalne spretnosti – v primerjavi s povprečjem v EU, ki znaša 58 %. Digitalno izpopolnjevanje bo vsem v Grčiji omogočilo enak dostop do e-storitev, podjetjem pomagalo pri učinkoviti uporabi dela na daljavo in vsem učencem omogočilo, da v šoli, na univerzi ali pri izobraževanju odraslih v celoti sodelujejo pri učenju na daljavo. Posebno pozornost bi bilo treba nameniti ljudem iz prikrajšanih okolij, tudi beguncem in prosilcem za azil, ter tistim, ki živijo na oddaljenih in podeželskih območjih.

[8] SWD(2020) 507 final 2.

(26) Za Grčijo je bil po uspešnem zaključku programa finančne pomoči evropskega mehanizma za stabilnost v letu 2018 uveden okrepljeni nadzor v skladu z Uredbo (EU) št. 472/2013.Uvedba okrepljenega nadzora za Grčijo[9] priznava dejstvo, da mora Grčija v srednjeročnem obdobju še naprej sprejemati ukrepe za obravnavo potencialnih vzrokov makroekonomskih neravnotežij, hkrati pa izvajati strukturne reforme, ki bodo pripomogle k trdni in trajnostni gospodarski rasti. Grčija se je Euroskupini 22. junija 2018 zavezala, da bo še naprej izvajala vse ključne reforme, sprejete v okviru programa, dokler ne bodo v celoti zaključene. Prav tako se je zavezala, da bo izvedla posebne ukrepe na področju fiskalnih in fiskalno-strukturnih politik, socialne varnosti, finančne stabilnosti, trgov dela in proizvodnih trgov, privatizacije, delovanja pravosodnega sistema, javne uprave in boja proti korupciji. Te strukturne reforme so vedno bolj pomembne za prizadevanja Grčije za ponoven zagon njenega gospodarstva. Uspešno izvajanje in dokončanje teh reform naj bi znatno pripomogla k srednje- in dolgoročni podpori rasti Grčije. Grčija mora vsako četrtletje poročati o napredku pri izvajanju svojih zavez v okviru okrepljenega nadzora, pri čemer lahko pozitivno poročilo vsakega pol leta pomeni podlago za ukrepe za odpis dolga v višini 0,7 % BDP na leto. Aprila 2019 in decembra 2019 je Euroskupina potrdila sprostitev prvih dveh tranš s politikami pogojenih dolžniških ukrepov v vrednosti 970 milijonov EUR oziroma 767 milijonov EUR. Šesto poročilo o okrepljenem nadzoru, v katerem je bil ocenjen napredek Grčije pri izvajanju njenih zavez, je bilo objavljeno 20. maja 2020.

(27) Medtem ko se letošnja priporočila za posamezne države osredotočajo na blažitev socialno-ekonomskih posledic pandemije in spodbujanje gospodarskega okrevanja, so priporočila iz leta 2019, ki jih je Svet sprejel 9. julija 2019, zajemala tudi reforme, ki so bistvene za reševanje srednje- do dolgoročnih strukturnih izzivov. Lanska priporočila še vedno veljajo in se bodo še naprej spremljala skozi celoten cikel evropskega semestra v prihodnjem letu. To velja tudi za priporočila glede gospodarskih politik v zvezi z naložbami. Ta bi bilo treba upoštevati pri strateškem načrtovanju programov kohezijske politike po letu 2020, vključno z ukrepi za ublažitev posledic krize in izhodnimi strategijami v zvezi z njo.

(28) V sedanjih razmerah je zlasti ključnega pomena ohraniti osredotočenost na prestrukturiranje bank, da se zaščiti finančna stabilnost in sprosti zmogljivost bančnega sektorja za financiranje gospodarskega okrevanja. Bančni sektor je postal odpornejši, kar je privedlo do odprave kapitalskih kontrol septembra 2019, vendar preostala tveganja in izzivi ostajajo visoki. Ti vključujejo še vedno velik obseg nedonosnih posojil, kapitalski položaj je v skladu s kapitalskimi zahtevami, vendar se sooča z vedno večjim kratkoročnim povpraševanjem po kapitalu in nizko donosnostjo, ki je odvisna od rasti posojil. Posledično so grške banke zaradi pandemije COVID-19 še posebej izpostavljene tveganju povečanja stroškov financiranja in ponovnega poslabšanja kakovosti sredstev. Spodbujanje neprekinjenega delovanja sekundarnega trga za nedonosna posojila, vzporedno z novimi posojili in donosnimi dolgoročnimi prestrukturiranji posojil v skladu s preudarnimi kreditnimi standardi, ima lahko ključno vlogo pri doseganju dvojnega cilja, tj. zmanjšanje vpliva izbruha na kakovost sredstev in hkrati obravnavanje zapuščine nedonosnih posojil. Izvajanje reforme pravnega okvira, ki omogoča, da se pri posojilojemalcih, ki so v zaostanku s plačili, uveljavljajo pravice iz zavarovanja, je lahko bistven korak v to smer.

[9] Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2018/1192 z dne 11. julija 2018 o uvedbi okrepljenega nadzora za Grčijo (UL L 211, 22.8.2018 str. 1) in Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2019/338 z dne 20. februarja 2019 o podaljšanju okrepljenega nadzora za Grčijo (UL L 60, 28.2.2019, str. 17).

(29) Evropski semester določa okvir za nadaljnje usklajevanje ekonomskih politik in politike zaposlovanja v Uniji, ki lahko prispeva k trajnostnemu gospodarstvu. Države članice so v svojih nacionalnih reformnih programih za leto 2020 ocenile napredek pri izvajanju ciljev trajnostnega razvoja OZN. Z zagotavljanjem polnega izvajanja spodaj navedenih priporočil bo Grčija prispevala k napredku pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja in k skupnim prizadevanjem za zagotovitev konkurenčne trajnostnosti v Uniji.

(30) Tesno sodelovanje med gospodarstvi v ekonomski in monetarni uniji je ključno za hitro okrevanje od ekonomskega učinka COVID-19. Grčija bi morala kot država članica, katere valuta je euro, in ob upoštevanju političnih smernic Euroskupine poskrbeti, da bodo njene politike še naprej skladne s priporočili za euroobmočje in usklajene s politikami drugih držav članic euroobmočja.

(31) V okviru evropskega semestra za leto 2020 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Grčije in jo objavila v poročilu o državi za leto 2020. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2020, nacionalni reformni program za leto 2020 in ukrepanje glede priporočil, ki jih je Grčija prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije tako, da se prispevek na ravni Unije vključi v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri svoji oceni ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialnoekonomsko politiko v Grčiji, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.

(32) Svet je ob upoštevanju navedene ocene preučil program stabilnosti za leto 2020, njegovo mnenje[10] pa je izraženo zlasti v priporočilu 1 spodaj.

(33) Svet je ob upoštevanju poglobljenega pregleda, ki ga je opravila Komisija, in te ocene preučil nacionalni reformni program za leto 2020 in program stabilnosti za leto 2020. Letošnja priporočila upoštevajo potrebe po spoprijemanju s posledicami pandemije in spodbujanju okrevanja gospodarstva kot prvi korak, ki je potreben, da se dovoli prilagoditev neravnotežij. Priporočila, ki neposredno obravnavajo makroekonomska neravnotežja, ki jih je opredelila Komisija na podlagi člena 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011, so izražena v priporočilih (1), (2), (3) in (4) spodaj –

PRIPOROČA, da Grčija v letih 2020 in 2021 ukrepa tako, da:

1. v skladu s splošno odstopno klavzulo sprejme vse potrebne ukrepe za učinkovit odziv na pandemijo, ohranitev gospodarstva in podporo okrevanju, ki bo sledilo; če gospodarske razmere to omogočajo, izvaja fiskalne politike, namenjene doseganju preudarnih srednjeročnih fiskalnih položajev in zagotavljanju vzdržnosti dolga ob krepitvi naložb; okrepi odpornost zdravstvenega sistema ter zagotovi ustrezen in enak dostop do zdravstva;

2. ublaži učinke krize na zaposlovanje in socialne učinke krize, vključno z izvedbenimi ukrepi, kot so sheme skrajšanega delovnega časa in zagotavljanje učinkovite aktivacijske podpore;

3. hitro uvede ukrepe za zagotavljanje likvidnosti in stalnega toka posojil ter drugega financiranja gospodarstva, pri čemer se osredotoči zlasti na mala in srednja podjetja, ki jih je kriza najbolj prizadela; daje prednost zrelim javnim naložbenim projektom in spodbuja zasebne naložbe za pospešitev okrevanja gospodarstva; osredotoči naložbe na zeleni in digitalni prehod, zlasti na varen in trajnosten promet in logistiko, čisto in učinkovito proizvodnjo ter uporabo energije, okoljsko infrastrukturo in

[10] V skladu s členom 5(2) Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97.

visoko zmogljive digitalne infrastrukture ter znanja in spretnosti; izboljša učinkovitost in digitalizacijo javne uprave ter spodbuja digitalno preobrazbo podjetij;

4. nadaljuje in dokonča reforme v skladu z zavezami za obdobje po izteku programa, ki jih je dala v Euroskupini 22. junija 2018, za ponovno oživitev trajnostnega gospodarskega okrevanja po postopni odpravi omejitev, uvedenih zaradi izbruha COVID-19.

V Bruslju,

Za Svet
Predsednik